

En amerikansk dom om fastställt moderskap efter ett surrogatarrangemang erkänns när barnet inte har någon rättslig familjerelation med någon annan i Sverige

En svensk kvinna träffade ett avtal i USA om surrogatmoderskap med en amerikansk kvinna. Ett anonymt donerat ägg som befruktats med anonymt donerade spermier fördes in i den amerikanska kvinnans livmoder, varefter en amerikansk domstol förklarade att den svenska kvinnan var det blivande barnets rättsliga mor. Enligt Högsta domstolen är det nödvändigt att erkänna domen för att tillgodose barnets rätt till privatliv och för att uppfylla principen om barnets bästa.

Barnet föddes i USA i oktober 2018. Den i domen angivna rättsliga modern återvände till Sverige tillsammans med barnet i november samma år. Barnet har sedan dess vistats i Sverige med henne, men har under denna tid saknat en legal ställföreträdare här.

Frågan om den amerikanska domen ska erkännas är ett beslut som berör barnet, varför barnets bästa ska sättas i första rummet. Barn har, som del i rätten till respekt för privatliv som regleras i Europakonventionen, rätt att få sin föräldrarelation och därmed sin identitet erkänd. En brist på ett sådant erkännande är till betydande nackdel för barnet. Rätten till identitet kan tillgodoses genom adoption eller genom att den amerikanska domen erkänns trots avsaknad av lagstöd (jfr Högsta domstolens avgörande i ”Det kaliforniska surrogatarrangemanget” NJA 2019 s. 504).

Det är osäkert hur en prövning av frågan om adoption skulle utfalla och en prövning skulle också ta tid, vilket skulle vara till nackdel för barnet. Slutsatsen blir därför att det för närvarande inte finns något lämpligare sätt att tillgodose barnets rätt till privatliv och uppfylla principen om barnets bästa än att erkänna domen i Sverige.

Målnr: Ö 3622-19